

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jany Hráchové a soudců Mgr. Miroslava Nováka a JUDr. Pavly Havlíkové ve věci

žalobce: Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech
majetkových, [redacted]
sídlem [redacted]

proti
žalovanému: [redacted] narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. [redacted]
sídlem [redacted]

za účasti vedlejšího
účastníka na straně
žalobkyně: [redacted], IČO [redacted]
sídlem [redacted]
zastoupený advokátem [redacted]
sídlem [redacted]

o určení vlastnického práva k nemovitostem, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 20. října 2021, č. j. 10 C 438/2020-230,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně v části výroku I. ohledně pozemku parc. č. [redacted] o výměře 630 m² v k. ú. [redacted] odděleného z pozemku parc. č. [redacted] a ve výrocích II., III. a IV. se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení; jinak se rozsudek potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Berouně (dále jen „soud prvního stupně“) shora označeným rozsudkem výrokem I. určil, že žalobkyně je vlastníkem a Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových má příslušnost hospodařit s pozemkem parc. č. [redacted] o výměře 1060 m² v k. ú. [redacted], který byl utvořen oddělením z pozemku parc. č. [redacted] na základě geometrického plánu č. [redacted] zhotovitele [redacted] č. [redacted] ověřeného úředně oprávněným zeměměřickým inženýrem Ing. [redacted] dne 9. 4. 2003, který je nedílnou součástí tohoto rozsudku a dále s pozemkem parc. č. [redacted] o výměře 630 m² v k. ú. [redacted], který byl utvořen oddělením z pozemku parc. č. [redacted] na základě geometrického plánu č. [redacted] zhotovitele [redacted] č. [redacted] ověřeného úředně oprávněným zeměměřickým inženýrem Ing. [redacted] Tvrdkem dne 9. 4. 2003, který je nedílnou součástí tohoto rozsudku. Dále uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 2 400 Kč (výrok II.), povinnost zaplatit vedlejšímu účastníkovi na straně žalobkyně na nákladech řízení 37 026 Kč k rukám právního zástupce JUDr. [redacted] rovněž do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.). Konečně žalovanému uložil povinnost zaplatit na soudním poplatku 5 000 Kč na účet Okresního soudu v Berouně (výrok IV.). Soud vyšel z žaloby, kterou se žalobkyně domáhala určení svého vlastnického práva k pozemkům specifikovaným v rozsudku s tím, že naléhavý právní zájem na určení spatřovala v tom, že žalovaný je nyní zapsán jako vlastník předmětných pozemků, ačkoliv tyto pozemky jsou v jejím vlastnictví. Tvrdila, že převzala držbu pozemků na základě neplatné kupní smlouvy ze 17. 12. 1979 uzavřené s manželi [redacted]. Předmětem této kupní smlouvy byly mimo jiné pozemky parc. č. [redacted] a parc. č. [redacted]. S těmito pozemky nakládala žalobkyně jako s vlastními, vybudovala na nich počátkem 80. let opěrnou betonovou zeď za účelem zajištění ochrany proti přiblížení odpadu ležícího nad ní k řece [redacted] a k zajištění filtrace vody prosakující ze skládky. Touto zdí byly pozemky viditelně odděleny od ostatních pozemků. Žalobkyně pozemky funkčně upravila a učinila součástí funkčního celku skládky, zbudovala na nich jímky a jiná zařízení, která udržovala a monitorovala. Tím projevila vůli nakládat s předmětnými pozemky jako s vlastními a chopila se držby a právního panství nad nimi. Chovala se vždy jako vlastník a ve svém vlastnickém právu nebyla nikým omezována. Předmětné pozemky pak přešly dnem účinnosti zákona o půdě do vlastnictví vedlejšího účastníka – města [redacted], který předmětné části pozemku užíval a od ukončení skládkování v roce 1995 až nejméně do roku 2000 skládku monitoroval. Následně se pak předmětné pozemky vrátily do vlastnictví žalobkyně, neboť vedlejší účastník nepodal do 31. 3. 2013 návrh na vklad svého vlastnického práva do katastru nemovitostí. Ohledně pozemku parc. č. [redacted] svědčilo na základě uzavřené kupní smlouvy z 20. 12. 1984 vlastnické právo žalovanému a svědčilo mu postavení oprávněné osoby. Vzhledem k tomu, že pozemek držel v rozhodné době stát, měl žalovaný a jeho právní předchůdci uplatnit svůj nárok na pozemek podle restitučních předpisů, což neučinil. Pokud jde o pozemek parc. č. [redacted] byly oprávněnými osobami podle restitučních předpisů jeho původní vlastníci manželé [redacted] respektive jejich právní nástupci. I ti měli uplatnit nárok na vydání pozemku podle restitučních předpisů, což neučinili. Kupní smlouva, kterou uzavřel žalovaný dne 21. 8. 2020 s právními nástupci manželů [redacted] tak byla uzavřena s nevlastníky, a tedy žalovaný nenabyl vlastnické právo k těmto pozemkům. Žalovaný se žalobě bránil tím, že žalobkyně vystavěním tzv. opěrné zdi v letech 1980 až 1983 se neujala držby pozemků, a proto nebyly naplněny podmínky držby. Žalobkyně následně zeď opustila, nějak jí neudržovala a nebránila žalovanému ani jiným subjektům v pohybu kolem ní. Popíral existenci stavebních zásahů na pozemcích žalobkyně. V okamžiku, kdy začalo zavážení pozemku skládkovým materiálem, se žalovaný tomuto bránil a skládka byla vybudována nelegálně. Za pomýlenou pak pokládá právní konstrukci o jeho právu žádat o vydání pozemků podle restitučních předpisů. Žalovaný nabyl pozemek parc. č. [redacted] v roce 1984 na základě platné smlouvy a v roce 2020 pak pozemek parc. č. [redacted] rovněž na základě platné smlouvy a je také jako vlastník zapsán v katastru nemovitostí. Navíc po celou předmětnou dobu nepřetržitě pozemky užíval, měl je pod kontrolou.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

Pokud byl veden v roce 1992 spor o vydání pozemku parc. č. ■■■ pak tento spor žalovaný nikdy nevnímal tak, že by bylo ohroženo jeho vlastnické právo, jednalo se pouze o vyklizení pozemku. Žalobkyně pak nebyla v dobré víře, že je vlastníkem těchto pozemků a nemohla je nikdy vydržet. Polemizoval s právním názorem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2135/2017, když i v tomto rozhodnutí soud konstatoval, že navážení odpadků na pozemky nelze považovat za ujmoutí se držby pozemku. I kdyby snad pozbyl vlastnické právo k pozemkům, pak je vydržel, neboť po celou dobu byl v dobré víře ohledně své držby a hradil daň z nemovitostí za tyto pozemky. Vedlejší účastník na straně žalobkyně se ztotožnil s žalobními tvrzeními žalobkyně. Jako správný pak hodnotil i právní názor, že žalovaný či právní předchůdci měli uplatnit své nároky jako nároky restituční. Soud na základě obsáhlého dokazování, a to dílčím způsobem na základě listinných důkazů, důkazů z připojeného spisu sp. zn. ■ C ■■■ z obsahu spisu sp. zn. ■ C ■■■ a dále z výsledku svědků dospěl k tomu skutkovému závěru, že rozhodnutím bývalého ONV ■■■ ze dne 26. 4. 1968 byla povolena na pozemcích žalobkyně skládka ■■■ – ■■■, kterou provozovalo MNV ■■■ a prostřednictvím něho státní příspěvková organizace Technické a zahradní služby města ■■■ („TZSMB“). Dne 26. 8. 1976 povolil ONV ■■■ rozšíření skládky a výstavbu opěrné zdi a současně prodloužil životnost skládky o dalších 10 až 15 let. Pozemek parc. č. ■■■ byl koncem 70. let prakticky zavezen skládkou, proto byly provedeny sondy za účelem zajištění základových poměrů pro vybudování opěrné zdi. V té době byli vlastníky zemědělských pozemků nacházejících se pod skládkou, tedy pozemku parc. č. ■■■ a ■■■ a ■■■. Dne 17. 12. 1979 byla mezi MNV ■■■ a manželi ■■■ uzavřena kupní smlouva, na základě které mělo dojít k prodeji pozemků československému státu s tím, že správcem pozemku se měl stát MNV ■■■. Následně byla na obou pozemcích vystavěna opěrná zeď, která byla hotová nejpozději v roce 1981. Od roku 1988 se skládka začala přibližovat opěrné zdi a v roce 1989 byla skládka rozhrnována směrem z pozemku parc. č. ■■■ a ■■■ k opěrné zdi. V roce 1991 bylo řešeno rozšíření životnosti skládky a byla zpracována projektová dokumentace. V té době byly na pozemku parc. č. ■■■ a ■■■ prováděny přípravné práce – geologický průzkum, na pozemcích se pohybovala vrtná souprava a technika. Protože žalovaný uzavřel dne 20. 12. 1984 kupní smlouvu s manželi ■■■ rovněž na pozemek parc. č. ■■■ (později se rozdělil na pozemek parc. č. ■■■ a ■■■), dopisem ze dne 18. 6. 1991 upozornil vedlejšího účastníka, že vlastníkem předmětného pozemku je on. Vedlejší účastník upozornil na smlouvu ze 17. 12. 1979 a odmítl uznat žalovaného jako vlastníka tohoto pozemku. Dne 25. 5. 1992 se vedlejší účastník obrátil na soud s žalobou proti žalovanému na vydání pozemku parc. č. ■■■. V průběhu řízení vedeného pod sp. zn. ■ C ■■■ pak bylo zjištěno, že smlouva ze 17. 12. 1979 byla uzavřena neplatně, neboť smlouvou prodávající nepodepsali. Na základě rozsudku krajského soudu ze dne 7. 5. 1996 byla žaloba zamítnuta. Po úmrtí původního vlastníka pozemku ■■■ dne 18. 10. 1990 byly do projednání dědictví zahrnuty i pozemky parc. č. ■■■ a ■■■, vedlejší účastník však vznesl námitku vůči dědičkám s tím, že tyto pozemky již dříve vykoupil smlouvou ze 17. 12. 1979. Uvedené pozemky však byly zahrnuty do projednávaného dědictví a dědičky po ■■■ tyto nemovitosti získaly. Dne 21. 8. 2020 pak prodaly pozemek parc. č. ■■■ žalovanému. Žalovaný je zapsán jako výlučný vlastník sporných pozemků. Na právní poměry účastníků pak soud aplikoval ustanovení § 37, § 39, § 123, § 129, § 130, § 132, § 132a, § 133 a § 134 a § 135a, § 865, § 507 a § 868 a § 221, § 391, § 490, § 580 zákona č. 40/1964 Sb. a dále § 1, § 8 zákona č. 172/1991 Sb., § 1, § 4, § 6 odst. 1 písm. b), § 11 a § 13 zákona č. 229/1991 Sb., § 67 zákona o obcích, § 11 odst. 4 a § 14 zákona č. 109/1964 Sb. V první řadě se soud vypořádal s existencí naléhavého právního zájmu žalobkyně na požadovaném určení ve smyslu § 80 o. s. ř., když dospěl k tomu závěru, že pokud je v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník pozemků žalovaný, pak na straně žalobkyně je dán naléhavý právní zájem na požadovaném určení, neboť bez takového určení by její právní postavení zůstalo nejisté. Pokud jde o vlastnické právo k pozemku parc. č. ■■■ vzniklého oddělením z pozemku parc. č. ■■■ pak soud měl za prokázané, že žalobkyně převzala držbu tohoto pozemku na základě neplatné smlouvy ze 17. 12. 1979 a rovněž tak i držbu pozemku parc. č. ■■■ odděleného z pozemku ■■■. Tyto

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

pozemky zakoupila žalobkyně pro účely rozšíření skládky domovního odpadu v [redacted] vybudované na pozemcích parc. č. [redacted] a [redacted]. Protože kupní smlouvu podepsala pouze [redacted] byla kupní smlouva neplatná od počátku. Přesto žalobkyně nechala vystavět na pozemcích opěrnou zeď, vybudovala pískový filtr pro odtok vody a výluhů v těch místech, jak byly vymezeny znaleckým posudkem Ing. [redacted]. Opěrná zeď sloužila k zabránění splavení skládky do [redacted]. Opakovaně byl řešen stav skládky, skládka i zeď byly kontrolovány a byla řešena rekultivace, tak jak to vyplývá ze stanoviska správy CHKO [redacted] z roku 1981, zprávy MNV z roku 1982 a 1983, zápisu z jednání o rekultivaci z roku 1988 a 1989. Tímto jednáním ze strany žalobkyně došlo k naplnění ustanovení § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě, neboť se takto žalobkyně zmocnila pozemku bez právního důvodu, neboť kupní smlouva uzavřená s původními vlastníky byla neplatná. Skládku nad opěrnou zdí ke dni 23. 11. 1990 provozoval a hospodařil s ní MNV [redacted] prostřednictvím státní příspěvkové organizace TZSMB. Vlastnické právo žalobkyně k pozemkům přešlo účinností zákona č. 172/1991 Sb., tedy dnem 24. 5. 1990 na vedlejšího účastníka podle § 1 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 1 písm. a) zákona. Tyto skutečnosti potvrzují stavební a kolaudační rozhodnutí MNV v [redacted], odbor výstavby z roku 1992, statut TZSMB z 1. 1. 1996 i výpovědi svědků [redacted] a [redacted] ve věci sp. zn. [redacted]. Pokud jde o vlastnictví žalovaného k pozemku parc. č. [redacted], pak soud vyšel z kupní smlouvy z 20. 12. 1984, kterou formou notářského zápisu koupili manželé [redacted] od manželů [redacted] pozemek parc. č. [redacted] a to již s vybudovanou opěrnou zdí a pískovými filtry, existenci zdi respektovali a nijak se proti ní nebránili až do roku 1991. V řízení bylo prokázáno, že žalovaný ani jeho rodina pozemek parc. č. [redacted] fakticky neužívali, nedorželi ho, byť byli zapsáni jako vlastníci tohoto pozemku. V tomto směru vypovídali shodně synové žalovaného ve věci sp. zn. [redacted] C [redacted] to že pozemek nebyl užíván, potvrdil sám žalovaný v řízení sp. zn. [redacted] C [redacted]. Pokud jde o volný prostor za zdí, pak soud neuvěřil výpovědi synů žalovaného, když její výpověď je v rozporu s dokumentací k rozšíření skládky TKO [redacted] ze srpna 1991 a s výpovědí svědka [redacted]. Z těchto důkazů vyplývá, že již v dubnu nebo v květnu 1991 bylo čelo skládky vzdáleno od opěrné zdi 2,5 až 3 m. Dokumentaci skládky proto považoval soud za věrohodný důkaz. Skutečnost, že by žalovaný nebo jeho rodina předmětné pozemky užívali, pak nepotvrdila ani svědkyně [redacted], partnerka žalovaného v letech 1989 až 2004. Ta vypověděla ve věci sp. zn. [redacted] C [redacted] že v okamžiku, kdy se odpad přiblížil na pozemek žalovaného, ten se obrátil dopisem na MěU [redacted]. Prvním takovým dopisem je dopis z 18. 6. 1991. Je tak zřejmé i s ohledem na obsah dokumentace k rozšíření skládky ze srpna 1991 a ortofotomapy, že skládka se nacházela na pozemku parc. č. [redacted] odděleného z pozemku [redacted] již v té době. Žalovaný tuto část pozemku neužíval a nemohl být v dobré víře, že mu pozemek patří. V tomto směru pak ani neuvěřil věrohodnosti svědka [redacted], který vypověděl, že žalovaný a jeho rodina pozemek užívali. Protože žalobkyně převzala ve vymezeném rozsahu pozemek parc. č. [redacted] a to bez právního důvodu v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, pak byli manželé [redacted] oprávněnými osobami podle § 4 odst. 1 zákona o půdě, neboť jejich vlastnictví k pozemku bylo zpochybňováno. Pak se měli domáhat vydání tohoto pozemku nejprve u žalobkyně a následně u vedlejšího účastníka ve smyslu § 6 odst. 6 zákona o půdě, tak jak to konstatoval i Nejvyšší soud ve svém rozsudku č. j. 28 Cdo 2135/2017-1910. Žalovanému i jeho manželce běžela lhůta pro uplatnění restitučního nároku do 31. 1. 1993, která podle § 13 zákona o půdě marně uplynula. Protože předmětný pozemek žalovaný neužíval a reálnou držbu nad ním vykonával vedlejší účastník, nemohl žalovaný předmětný pozemek ani vydržet podle § 134 občanského zákoníku. Ačkoliv vedlejší účastník jednal s žalovaným jako s vlastníkem pozemku parc. č. [redacted], pak nemohl své vlastnické právo žalovaný k pozemku vydržet, a to ani v rozsahu vymezeném geometrickým plánem, neboť měl pouze tzv. knihovní držbu. Soud zdůraznil, že pro vznik držby je nezbytné naplnění dvou předpokladů, tedy vůle s věcí nakládat jako s vlastní a faktické ovládnání věci. Poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 728/2000 a na řadu dalších rozsudků, které se týkají tzv. knihovní držby, která není pokládána za držbu skutečnou. Byla to právě žalobkyně, respektive původně vedlejší účastník a TZSMB, kteří pozemek skutečně užívali, přestože žalovaný byl a je dosud zapsán jako vlastník pozemku. Žalovanému však chybělo faktické ovládnání tohoto

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

pozemku. Pokud žalovaný do roku 1991 držbu nevykonával, pak po roce 1991 ji fakticky vykonávat již nemohl, neboť na pozemku probíhalo až do roku 1995 skládkování a poté na pozemku probíhala rekultivace, tedy žalovaný neměl skutečné právní panství nad pozemkem ■■■■■, a tedy nemohl být ani nebyl v dobré víře, že mu pozemek patří. Naproti tomu měl soud za prokázané, že žalobkyně a následně vedlejší účastník, pozemek užívali, vedlejší účastník provozoval skládku, monitoroval ji, provedl rekultivaci, jak vyplynulo i z výpovědi svědků Ing. ■■■■■ a RNDr. ■■■■■. Protože vedlejší účastník však nepodal do jednoho roku po nabytí vlastnictví k předmětným pozemkům návrh příslušnému středisku geodézie podle § 8 zákona č. 172/1991 Sb. a neučinil tak ani do 31. 3. 2013, vrátilo se vlastnické právo k předmětným pozemkům podle § 8 odst. 1 tohoto zákona žalobkyni. Ta se tedy stala vlastníkem pozemku k 1. 4. 2013. Pokud jde o pozemek parc. č. ■■■■■ kde byly původní vlastníky manželé ■■■■■ a žalobkyně pozemek převzala prostřednictvím MNV v ■■■■■, respektive rozpočtové organizace TZSMB, kdy i na tomto pozemku nechala vystavit opěrnou zeď, včetně pískového filtru a držba tohoto pozemku přešla na vedlejšího účastníka dnem 24. 5. 1990, pak i tento pozemek převzala žalobkyně bez právního důvodu v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990. Pak manželé ■■■■■ a ■■■■■ byli oprávněnými osobami podle § 4 odst. 1 zákona o půdě a měli se domáhat nároku na vydání tohoto pozemku nejprve u žalobkyně a poté od 24. 5. 1990 u vedlejšího účastníka ve smyslu § 6 odst. 6 písm. p) zákona o půdě. Po jejich smrti pak toto právo přešlo na jejich právní nástupkyně, neboť stále faktickou držbu vykonávala povinná osoba. Nárok podle § 13 měl být uplatněn do 31. 1. 1993, v té době žila ještě ■■■■■, která restituční nárok neuplatnila, přestože jí byl znám spor vedený u soudu pod sp. zn. ■■■■■ v němž vyšlo najevo, že jen ona kupní smlouvu ze 17. 12. 1979 podepsala. Pokud pak 21. 8. 2000 kupní smlouvu s žalovaným ohledně pozemku parc. č. ■■■■■ uzavřeli právní nástupci manželů ■■■■■, pak ji uzavřeli jako nevlastníci, a proto žalovaný tento pozemek nenabyl a nemohl ho ani vydržet podle § 134 občanského zákoníku, neboť nebyl v dobré víře po potřebnou dobu deseti let, když v řízení sp. zn. ■■■■■ již podáním ze dne 21. 4. 2009 vnesl námitku vydržení vlastnického práva žalobkyni vedlejší účastník a žalovaný toto podání převzal 27. 4. 2009. Navíc bylo zjištěno, že žalovaný pozemek vůbec neužíval, neboť v době, kdy ho nabyl, se na něm již nacházela skládka odpadu. I k tomuto pozemku měl žalovaný pouze tzv. knihovní držbu. Rovněž ani u tohoto pozemku vedlejší účastník nepodal do jednoho roku po nabytí vlastnictví k pozemku návrh na zápis do evidence nemovitostí podle § 8 zákona č. 172/1991 Sb. a neučinil tak ani dodatečně do 31. 3. 2013, a proto se vrátilo vlastnické právo podle § 8 odst. 1 zákona žalobkyni dnem 1. 4. 2013. I ohledně tohoto pozemku tedy vlastníkem je žalobkyně. S tímto právním závěrem žalobě soud vyhověl, o nákladech řízení pak rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 1 a žalobkyni přiznal při plné úspěšnosti právo na náklady řízení, tak jak je ve výroku vymezil. Rovněž podle § 142 odst. 1 o. s. ř. výrokiem III. zavázal žalovaného k náhradě nákladů řízení vedlejšího účastníka, který byl v řízení zastoupen. Protože žalobkyně je podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., od soudních poplatků osvobozena a soud jejím návrhu vyhověl, přešla poplatková povinnost na žalovaného, a to v rozsahu soudního poplatku ve výši 5 000 Kč.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalovaný včasné odvolání. S rozhodnutím soudu pokud jde o skutková zjištění i právní závěry, zásadně nesouhlasil. Soudu vytýkal, že se nevypořádal s jeho argumentem, že se žalobkyně ujala držby pozemku vystavěním opěrné zdi, která však zabírá méně než půl procenta celkové rozlohy pozemků. Zeť bylo možno bez problémů obejít a žalovanému ani jeho rodině nic nebránilo, aby pozemky za opěrnou zdí užíval. Navíc umístění odpadů není ujmoutí se držby pozemků, tak jak vyslovil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 2135/17. Žalobkyně se tedy musela ujmout držby předmětných pozemků v celém jejich rozsahu, což však neprokázala. Výstavba opěrné zdi měla povahu pokusu o minimalizaci dopadů předchozího deliktního jednání a měla charakter veřejnoprávního opatření k ochraně životního prostředí. Navíc z listinných důkazů vyplynulo, že na horních částech pozemků nad opěrnou zdí žalobkyně operovala na základě dohody s právními předchůdci žalovaného, což svědčí pro závěr, že se za vlastníka nepovažovala. Soudem nebylo vysvětleno, jak může držbu vykonávat někdo, kdo

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

na pozemek 10 let po postavení opěrné zdi nevkročil, svou držbu nějak neoznačil a dával souhlas k převodu pozemku na jiného vlastníka. Navíc poukazoval na dopisy z roku 2001 a z roku 2012, kde žalobce oficiálně potvrdil, že není vlastníkem pozemků. Pro posouzení otázky vydržení předmětných pozemků žalovaným pak poukazoval na rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 3298/2011, kdy podle judikatury pravomocné zamítnutí žaloby má ve vztahu k vydržecí lhůtě stejný důsledek, jako kdyby ke stanovení vydržecí doby vůbec nedošlo. Tím, že žaloba na vyklizení pozemků byla vůči žalovanému pravomocně zamítnuta, pak se nemůže žalovaný nyní ocitnout v horším postavení než v jakém by se nacházel, kdyby taková žaloba vůči němu nebyla vůbec podána. Rovněž za nesprávný pokládá právní závěr o tom, že stát se zmocnil držby pozemků a tudíž měl žalovaný či jeho právní předchůdci se domáhat vydání pozemků podle restitučních předpisů. Navrhl proto, aby rozsudek byl změněn tak, že žaloba bude zcela zamítnuta.

3. Na podané odvolání reagovali jak žalobce, tak i vedlejší účastník svými vyjádřeními.
4. Žalobkyně se ve vyjádření ztotožnila se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně. K výhradám žalovaného pak uvedla, že v řízení bylo prokázáno, že pozemky stát fakticky převzal v rozhodném období do své držby, a to prostřednictvím tehdejšího Městského národního výboru v [REDAKCE] pozemky užíval a držel je po celou dobu nejméně od roku 1982. Na pozemcích vybudoval opěrné betonové zdi, pozemky takto oddělené funkčně upravil a učinil je dalšími opatřeními součástí funkčního celku skládky, zabudoval na nich jímky a jiná zařízení, která udržoval a monitoroval. V rozhodném období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 tak došlo k užívání předmětných pozemků státem za účelem vybudování opěrné zdi v letech 1980 až 1983, což předpokládalo převzetí jejich držby a dále v následujících letech navážení skládky až k opěrné zdi. Stát se choval po celou dobu jako jejich vlastník a ve svém vlastnickém právu nebyl nikým omezován. Z projektové dokumentace „Rozšíření skládky TKO – Lištnice“ ze srpna 1991 a z dalšího dokazování je zjevné, že skládka již před rokem 1990 dosahovala téměř ke zdi a v dubnu či květnu 1991 až do výše mocnosti 20 až 25 m. Žalovaný tedy pozemek nad zdi užívat nemohl, a to platí i pro předešlé knihovní vlastníky. Závěr žalovaného, že žalobkyně se musela ujmout držby pozemků v celé jejich rozloze, není správný. Bylo v řízení prokázáno, že pozemky (jejich části) nad zdi a pod zdi měly zcela odlišný charakter a pozemky nad zdi žalovaný užívat nemohl. Ty držel a užíval stát, a to i před 1. 1. 1990. V řízení bylo prokázáno, že zeď byla vybudována v rámci širších a rozsáhlých stavebních a dalších činností při rozšíření skládky počátkem 80. let minulého století, zeď nebyla opěrnou zdi, patřila k ní filtrační zařízení, usazování jímky a podobně. Rozhodující pro věc je, že vybudováním zdi stát tehdy vymezil předmět své držby, která dosud trvá. Skládkování pak na pozemcích probíhalo až do roku 1996 a za tímto účelem byly pozemky drženy a užívány. V dalším období pak byla skládka monitorována a připravována byla rekultivace. To bylo v řízení prokázáno svědky Ing. [REDAKCE] starostkou města [REDAKCE] a místostarostou Ing. [REDAKCE]. Pozemky nebyly v držení žalovaného, když charakter pozemků faktické užívání jinými subjekty vylučoval. Pokud žalovaný argumentuje dopisem žalobce z 26. 3. 2012, kdy měl žalobce tvrdit, že není vlastníkem pozemku, pak tato argumentace je bezpředmětná. Judikatura označená žalovaným k případné držbě pak dopadá na případy oprávněné držby, kdy však žalovaný ani netvrdil ani neprokázal žádné skutečnosti, které by svědčily o jeho držbě předmětných pozemků, natož po stanovenou zákonnou dobu. Navrhla, aby byl rozsudek jako správný potvrzen a byly přiznány žalobkyni náklady řízení.
5. Z vyjádření vedlejšího účastníka vyplývá rovněž závěr o nedůvodnosti podaného odvolání. K otázce uchopení se držby státu ve vymezených hranicích předmětných pozemků pak zdůraznil, že vybudovaná zeď jednoznačně vymezila předmět držby oddělením částí pozemků určených pro skládku a této držby se také žalobkyně chopila. Tvzení žalovaného, že zeď bylo možno obejít a nic nebránilo v užívání dalších částí pozemků, je zcela irelevantní, a to mimo jiné s ohledem na dopis z 18. 6. 1991 a výpověď žalovaného ve sporu sp. zn. [REDAKCE] [REDAKCE]. Rovněž poukazoval na závěr projektové dokumentace „Rozšíření skládky TKO – [REDAKCE]“ ze srpna 1991 a na provedené dokazování, když bylo zjevné, že skládka již před rokem 1990 dosahovala téměř ke zdi. Proto žalovaný ani jeho rodina nemohli pozemky nad zdi, tak jak byly vymezeny geometrickým plánem,

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

užívat. To samé platilo pro předešlé knihovní vlastníky. Poukazoval na argumentaci použitou odvolatelem s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2135/2017 o umístění odpadků na pozemcích, který je vytržen z kontextu, kdy naopak Nejvyšší soud dospěl v tomto rozhodnutí k závěru, že stát se držby mezi lety 1980 až 1983 ujal, neboť v rozhodném období došlo k užívání pozemku státem, což předpokládalo převzetí jejich držby. Není ani správný argument žalovaného, že se žalobkyně musela ujmout držby pozemku v celé jejich rozloze. V řízení bylo prokázáno, že pozemky nad zdí a pod zdí měly zcela odlišný charakter a že předmětné pozemky nad zdí žalovaný neužíval a užívat nemohl, neboť je držel a užíval stát, a to i před 1. 1. 1990. Pak měl žalovaný do 31. 1. 1993 uplatnit právo na vydání pozemků. Zdůraznil, že možnost vydržet i jen část pozemku jednoznačně potvrdila konstantní judikatura dovolacího soudu a poukázal v tomto směru na konkrétní rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 2271/2006 či 22 Cdo 4505/2008. Není pravdou a z dokazování to neplyne, že výstavba zdi měla mít povahu pokusu o minimalizaci dopadů předchozího deliktního jednání. Naopak zeď byla vybudována v rámci širších a rozsáhlejších stavebních a dalších činností při rozšíření skládky počátkem 80. let minulého století. Zeď nebyla jen opěrnou, patřila k ní též filtrační zařízení, usazovací jímky a podobně. Vybudováním zdi stát tehdy v rámci rozšíření skládky vymezil předmět své držby, která trvá dosud. Z žádných listinných důkazů v řízení nevyplývá tvrzení žalovaného, že na horních částech pozemků nad opěrnou zdí žalobkyně operovala na základě dohody s právními předchůdci žalovaného. Tvrzení žalovaného o tom, že na pozemek žalobkyně nevstoupila 10 let po postavení opěrné zdi, je tvrzení účelové, když z dokazování vyplynul opak. Rovněž tak souhlas k převodu pozemků, jakož i dopisy žalobkyně z roku 2001 a 2012 jsou pro věc, respektive pro trvání držby státu irelevantní. Poukázal na závěry vyslovené rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2135/2017, a to stranu 9 odůvodnění. Žalovaný ve svém odvolání v podstatě opakovaně poukazoval pouze na držbu knihovní, když z dokazování vyplynulo, že se držby předmětných pozemků nikdy fakticky nechopil, neužíval je jako držitel a nevykonával nad nimi panství. Navrhl, aby byl rozsudek jako správný potvrzen a vedlejšímu účastníku přiznána náhrada nákladů řízení.

6. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 212, § 212a odst. 1, 3, 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu v platném znění (dále jen „o. s. ř.“), a to včetně řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo.
7. Odvolání žalovaného částečně lze upřít důvodnost, byť z jiných než namítaných důvodů.
8. Skutková zjištění soudu prvního stupně vyplývající z jím provedených důkazů, která se upínají k užívání sporných pozemků původně parc. č. ■■■ a pozemku parc. č. ■■■ za správná převzal i odvolací soud. Takto správně soud prvního stupně zjistil, že skládka ■■■-■■■ byla povolena rozhodnutím ONV v ■■■ již v roce 1968 a v roce 1976 bylo povoleno ONV ■■■ rozšíření skládky a stavba opěrné zdi. V té době byli vlastníky sporných pozemků Josef a Marie Vonrákových. V roce 1992 pak vydal již Městský úřad ■■■ stavební povolení na rozšíření skládky i na pozemek parc. č. ■■■. V roce 1992 bylo vydáno dodatečné povolení stavby a povolení užívání stavby skládky domovního odpadu na pozemcích ■■■ a ■■■. Skládkování komunálního odpadu pak bylo ukončeno k 30. 6. 1995 a provoz skládky byl zcela zastaven k 31. 7. 1996. Tato zjištění vyplývají z vyjádření ministerstva životního prostředí z 24. 8. 2021. Provozovatelem skládky byl tehdejší podnik TZSMB a následně Technické služby ■■■. Rekultivace skládky byla opakovaně projednávána již v 70. letech a v roce 1978 bylo rozhodnutím ONV uloženo technickým službám započítí rekultivačního procesu na pozemcích parc. č. ■■■ a ■■■ a bylo to projednáváno i v roce 1983 a v roce 1989. Na základě místního šetření v roce 1988 bylo rozhodnuto, že materiál bude navážen na západní polovinu tělesa skládky (viz zpráva CHKO ■■■ odborné stanovisko k odstranění skládky z 25. 5. 2010 ve spise sp. zn. ■ C ■■■). Z vyjádření odboru vodního a lesní hospodářství a zemědělství ONV ■■■ ze dne 2. 12. 1976 rovněž založeného ve spise sp. zn. ■ C ■■■ mimo jiné soud správně zjistil, že již v té době byl pozemek parc. č. ■■■ fakticky zavezen skládkou, která pokračovala i na sousední pozemek parc. č. ■■■. Bylo provedeno 10 sond za účelem zjištění základových poměrů v místě uvažované

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

opěrné zdi. V letech 1977 opakovaně pak řešil ONV stavbu opěrné železobetonové zdi skládky pevných domovních odpadů, jejímž účelem bylo zabránit splavení skládky při deštích do [REDAKCE] a prodloužení životnosti skládky. Na stavbu zdi byl vypracován projektový úkol a pod zdi byly usazovací jímky s filtrem pro odtok vody a výluhu. Z další zprávy z 30. 9. 1981 téhož orgánu (CHKO [REDAKCE]) rovněž založeného ve spise sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE], pak vyplývalo, že odpady byly na pozemcích ukládány již řadu let, a proto správa CHKO požadovala rekultivaci pozemků. MNV [REDAKCE] v roce 1983 požádal správu CHKO [REDAKCE] o vyjádření k plánovanému zřízení panelové komunikace pod skládkou [REDAKCE] za účelem zajištění přístupu k čistícím zařízením a opěrné zdi a její opravě a údržbě v souvislosti s rozšířením životnosti skládky. MNV [REDAKCE] pak rovněž v roce 1983 vyslovil souhlas s vynětím pozemků parc. č. [REDAKCE] a [REDAKCE] pro panelovou účelovou komunikaci k opěrné zdi skládky. Rovněž soud správně zjistil, že dne 17. 12. 1979 měla být uzavřena kupní smlouva mezi manžely [REDAKCE] a [REDAKCE] jako prodávajícími a Městským národním výborem v [REDAKCE] jednajícím za Československý stát jako kupujícím s tím, že prodávající měli prodat státu zemědělské pozemky mimo jiné parc. č. [REDAKCE] a [REDAKCE]. Dále z listin založených ve spise sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE] vyplývá, že se opakovaně projednával mezi MNV [REDAKCE] a TZSMB stav skládky na [REDAKCE] (viz záznam z jednání z 6. 10. 1987). Podle zápisu z 28. 7. 1989 o výsledku kontroly úrovně skládky u ředitele TZSMB se podává, že probíhaly rozsáhlé úpravy tvaru skládky jejím provozovatelem, které spočívaly v rozhrnování stávající části tělesa skládky až k opěrné zdi tak, aby vznikla souvislá vrstva o výšce podstatně menší než stávající výška přepadové hrany tělesa skládky. Z části dokumentace k rozšíření skládky ze srpna 1991 zpracované Ing. [REDAKCE] [REDAKCE] pak vyplývá, že objednatelem a investorem byl Městský úřad [REDAKCE] důvodem k rozšíření skládky byl závěr, že stávající kapacita skládky již nepostačovala a hranice skládkového materiálu dosahovala až k opěrné zdi nacházející se na pozemcích parc. č. [REDAKCE] a [REDAKCE]. Bylo plánováno další rozšíření skládkování. K dodatečnému stavební povolení stavby skládky v [REDAKCE] na [REDAKCE] na pozemcích [REDAKCE] a [REDAKCE] pak došlo rozhodnutí MNV ze dne 27. 5. 1992, které je rovněž založeno ve spise sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE]. Dále ze spisu sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE] soud zjistil, že žalobou ze dne 25. 5. 1992 se domáhal vedlejší účastník proti žalovanému a jeho manželce vydání pozemku parc. č. [REDAKCE] a [REDAKCE] tedy pozemku vzniklých původně z pozemku parc. č. [REDAKCE] s tím, že tvrdil a prokazoval, že zakoupil od manželů [REDAKCE] již v roce 1979 pozemek parc. č. [REDAKCE] za účelem vybudování skládky odpadků. Vyzval proto žalovaného dopisem z 24. 6. 1991 k vydání pozemků, což žalovaný i jeho manželka tehdy dopisem z 26. 6. 1991 odmítly. Žalovaný pak byl vyslechnut při jednáních dne 6. 8. 1992, kdy jako účastník řízení uvedl, že se cítí být vlastníkem, že bez jeho vědomí začal žalobce v roce 1992 provádět vrty a zkoušky na propustnost a dále výslovně uvedl, že ovocný sad (myšleno parc. č. [REDAKCE]) neužívá, ale do budoucna by chtěl zde zřídit ubytovací středisko s chovem koní. Až v průběhu odvolacího řízení v této věci bylo zjištěno, a to na základě znaleckého posudku znalce JUDr. [REDAKCE] [REDAKCE] z oboru písmoznalectví, že podpis [REDAKCE] [REDAKCE] na kupní smlouvě ze dne 17. 12. 1979 není pravým podpisem jmenovaného. Pro absolutní neplatnost kupní smlouvy ze 17. 12. 1979 proto krajský soud změnil vyhovující rozsudek soudu prvního stupně a žalobu na vyklizení pozemku zamítl. Znalkyně Ing. [REDAKCE] [REDAKCE], která ve věci zpracovávala znalecký posudek, zjistila, že skládka nyní vyplňuje bývalou přirozenou stráž, je částečně rekultivována a v západní části tvoří hranici skládky opěrná zeď z betonových dílců v délce 50 m postavená napříč údolím. Ve střední části má zeď výšku 6 m. Podél zdi jsou ve svahu na obou stranách vybudována betonová odvodňovací koryta. Podle šetření znalkyně se skládka domovního odpadu nachází především na celém pozemku parc. č. [REDAKCE] ve vlastnictví obce a také na pozemcích č. [REDAKCE] a č. [REDAKCE] a to v rozsahu, tak jak zjistila v geometrickém plánu. Slyšený svědek [REDAKCE] [REDAKCE] ve věci sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE] vypověděl, že zeď se stavila koncem 70. let a v roce 1981 až 1982 už stála. Od roku 1968 do roku 1982 se již navážel odpad směrem k [REDAKCE] roklí a dělala se k ní panelová cesta. Pokud soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k tomu skutkovému závěru, že žalobkyně v roce 1979 prostřednictvím Městského národního výboru [REDAKCE] hodlala zakoupit pozemky parc. č. [REDAKCE] a parc. č. [REDAKCE] k tomu účelu, aby na ně mohla rozšířit stávající skládku domovního odpadu, která

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

byla vybudována na jejích pozemcích parc. č. ■■■/■ a ■■■/■ a to již před tímto rokem (patrně od roku 1968) a za tím účelem nechala vystavět opěrnou zeď a vybudovat pískový filtr pro odtok vody a výluhů v těch místech, jak byly zjištěny znaleckým posudkem Ing. ■■■■■, pak nepochybil, pokud uzavřel, že pozemky fakticky užívala po celou rozhodnou dobu pro účely skládkování a to prostřednictvím bývalého MěstNV ■■■■■, respektive organizace TZSMB. V tomto jednání žalobkyně pak shledal chopení se držby pozemků, a to v rozsahu, jak bylo zjištěno znaleckým posudkem Ing. ■■■■■ bez právního důvodu. Tím došlo k naplnění ustanovení § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě za situace, kdy vlastnické právo k 1. 1. 1990 svědčilo prokazatelně žalovanému (respektive původně manželům ■■■■■), a to na základě platně uzavřené kupní smlouvy ze dne 20. 12. 1984, kterou uzavřel žalovaný a jeho manželka jako kupující s původními vlastníky manželi ■■■■■. Protože je nepochybné, že ke dni 1. 1. 1990 žalovaný byl sice zapsán jako vlastník (tzv. knihovní vlastník), avšak fakticky s pozemky, které jsou předmětem řízení, nenakládal, neužíval je, což sám potvrdil výslovně jako účastník řízení ve věci vyklizení pozemku vedené u okresního soudu pod sp. zn. ■ C ■■■/■■■, tedy vzhledem k tomu, že sám reálnou držbou k pozemkům nevykonával, bylo třeba na něj nahlížet ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. jako na osobu oprávněnou. Osobou povinnou pak ve smyslu § 5 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., byl vedlejší účastník, který s nemovitostmi hospodařil, a to prostřednictvím organizace Technické a zahradní služby města ■■■■■.

9. Podle § 4 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen zákon) je oprávněnou osobou státní občan české a Slovenské Federativní republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1.
10. Podle § 5 odst. 1 zákona platilo, že povinnými osobami jsou stát nebo právnické osoby, které ke dni účinnosti tohoto zákona nemovitost drží (s výjimkou v zákoně uvedenou).
11. Podle § 5 odst. 2, písm. a/ zákona osobou, která nemovitost podle odstavce 1 drží, se rozumí právnická osoba, která měla ke dni účinnosti tohoto zákona k nemovitosti ve vlastnictví ČSFR, ČR nebo SR právo hospodaření nebo právo trvalého užívání.
12. Podle § 6 odst. 1, písm. p/ zákona oprávněným osobám budou vydány nemovitosti, které přešly na stát nebo jinou právnickou osobu v důsledku převzetí nemovitosti bez právního důvodu.
13. Podle § 13 odst. 4 zákona právo na vydání nemovitosti podle § 6 mohla oprávněná osoba uplatnit do 31. 1. 1993. Neuplatněním práva ve lhůtě právo zaniklo.
14. Odvolací soud s přihlédnutím ke shora uvedeným skutkovým zjištěním proto posuzoval jednání a chování státu vykonávané prostřednictvím MěstNV ■■■■■ a jeho organizace TZSMB po roce 1984, kdy se vlastníkem pozemků stal žalovaný a jeho manželka a to z pohledu naplnění restitučních nároků. Ve vztahu k žalovanému a jeho manželce zde prokazatelně žádný právní důvod k držbě stát neměl, když zde za držbu je třeba považovat i prokazatelný postoj státu, který se k pozemkům choval jako vlastník se záměrem ovládat je „pro sebe“, což činil prostřednictvím svých orgánů (MěstNV ■■■■■ organizace TZSMB), pokud stav pozemků, které byly součástí existující skládky, monitoroval, prováděl na nich sondy. Tím, že již v minulosti (mezi lety 1981 až 1983) vybuďoval stát na sporných pozemcích betonovou opěrnou zeď a to v souvislosti s předchozím rozhodnutím o rozšíření skládky (rozhodnutí MNV z roku 1976), pak tím takto vymezenou část pozemků p. č. ■■■/■ a č. ■■■/■ zjevně hodlal učinit a fakticky učinil součástí stávající skládky, která se rozkládala na pozemku státu p. č. ■■■/■. K těmto dalším pozemkům (k jejich části) se jako k součásti skládky jako jejich vlastník choval i po roce 1984, jak o tom svědčí veškerá jednání at' MěstNV ■■■■■, TZSMB či CHKO ■■■■■ a to až do roku 1991, tedy do nabytí účinnosti zákona č. 229/1991 Sb (k 24. 6. 1991). Svědek ■■■■■, jakož i svědek ■■■■■ ve věci sp. zn. ■ C ■■■/■■■ potvrdili realizaci záměru z roku 1983 o vybudování panelové cesty k zajištění přístupu k opěrné zdi, jakož i oplocení areálu skládky. Zápis z jednání dne 22. 11. 1989 na ONV ■■■■■.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

vypovídá o záměru vybudovat další opěrnou zeď, který se však již nerealizoval. Ještě v roce 1991 vedlejší účastník zajistil provedení přípravných prací pro geologický průzkum a monitoring podzemních vod, jak potvrdila ve věci sp. zn. ■ C ■/■ svédkyně ■. Všechny tyto skutečnosti svědčí pro závěr, že stát vykonával faktický obsah práva hospodaření s majetkem státu prostřednictvím subjektu TZSMB, ačkoliv tento majetek nebyl v jeho vlastnictví a tak byl držitelem tohoto majetku a TZSMB byl detentorem. Tím byla naplněna skutková podstata podle § 6 odst. 1, písm. p) zákona, kdy k přechodu nemovitosti do moci státu došlo i tím, že ten z pozice (byť neoprávněného) držitele majetku v rámci operativní činnosti zejména MěstNV ■ a TZSMB jako subjektu hospodařící s majetkem státu, s tímto majetkem nakládal a rozhodoval o něm a projevoval opakovaně svoji vůli vykonávat panství nad věcí pro sebe. Ve vztahu k žalovanému a jeho manželce zde tak neexistoval žádný právní důvod, který by zakládal právo státu či jemu podřízených subjektů takto s pozemky nakládat. Pak se odvolací soud ztotožňuje se soudem prvního stupně, který vychází i z vysloveného právního závěru dovolacího soudu v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2135/2017, že žalovaný jako vlastník předmětného pozemku parc. č. ■ se měl bránit proti takovéto držbě pozemku a zásahům do svého vlastnického práva podle restitučních předpisů, a tedy měl do 31. 1. 1993 podle zákona uplatnit nárok na vydání předmětné nemovitosti, lhotejno, že byl veden v evidenci jako vlastník. Lhůta k uplatnění nároku na vydání nemovitosti pak žalovanému jako oprávněné osobě uplynula marně podle § 13 zákona o pūdě dnem 31. 1. 1993. Uplynutím uvedené doby pak právo na převod pozemků oprávněné osobě zaniká a proto již na žalovaného po uplynutí této lhůty nelze jako na vlastníka nahlížet, byť byl i pak zapsán jako vlastník v katastru nemovitostí. Vlastníku nemovitosti (zde žalovanému) byla odňata možnost nemovitosti držet, užívat je. Pak nezbytným předpokladem pro uplatnění restitučních nároků byla křivda, která nebyla zhojena před účinností zákona č. 229/1991 Sb. například tím, že by stát dal najevo, že si nadále na předmětnou okupovanou věc nečiní nárok a deklaroval vlastnické právo osoby, které věc odebral. V řízení naopak bylo nesporně prokázáno, že vedlejší účastník opakovaně popíral vlastnické právo žalovaného a jako vlastníka ho neuznal.

15. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu věcí z majetku státu do vlastnictví obcí platilo, že do vlastnictví obcí dnem účinnosti zákona přecházejí věci z vlastnictví České republiky, k nimž ke dni 23. 11. 1990 příslušelo právo hospodaření národním výborům, jejichž práva a závazky přešly na obce.
16. Vlastnické právo svědčilo žalobkyni k předmětným pozemkům a to v důsledku zániku vlastnického práva žalovaného pro neuplatnění restitučního nároku v zákonem vymezené lhůtě. Protože pojem práva hospodaření je vykládán vyššími soudy jako faktické užívání majetku k naplnění úkolů právního předchůdce obce (např. náleží sp. zn. IV. ÚS 600/11), pak lze podle soudu dospět k tomu závěru, že byly v tomto případě naplněny podmínky podle § 1 odst. 1 zákona a předmětný majetek přešel do vlastnictví obce. Protože podle § 8 tohoto zákona byly obce povinny do jednoho roku po nabytí vlastnictví k nemovitým věcem učinit návrh příslušnému středisku geodézie na zápis nemovitostí, a pokud toto jejich vlastnické právo nebylo zapsáno nejpozději do 31. 3. 2013, pak podle § 8 odst. 1 tohoto zákona ve znění od 29. 6. 2012 se za vlastníka takových nemovitostí dnem 1. 4. 2013 pokládá znovu stát, pak je s ohledem na skutková zjištění ohledně pasivity vedlejšího účastníka, správný právní závěr soudu prvního stupně o tom, že vlastníkem předmětného pozemku parc. č. ■/■ odděleného z původního pozemku parc. č. ■/■ geometrickým plánem je nyní Česká republika.
17. Odvolací soud se však již neztotožňuje s právním závěrem soudu prvního stupně o tom, že podle stejné úvahy je třeba vyhodnotit skutková zjištění soudu prvního stupně a z nich právní závěr o tom, že vlastníkem i pozemku parc. č. ■/■ odděleného z pozemku parc. č. ■/■ je stát, a to v důsledku toho závěru, že i ohledně tohoto pozemku měl být včas, tedy do 31. 1. 1993 uplatněn restituční nárok oprávněnými osobami, kterými byli ■ (původní vlastník ■ zemřel v roce 1990) a dědičky zemřelého ■, tedy dcery ■ a ■. Podle přesvědčení odvolacího soudu nelze na ■ ke dni 31. 1.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

1993, tedy do konce lhůty k uplatnění restitučního nároku a dědičky zemřelého [REDAKCE] [REDAKCE], tedy [REDAKCE] [REDAKCE] a [REDAKCE] [REDAKCE] nahlízet jako na osoby oprávněné. Pokud restituční zákon v § 6 odst. 1 písm. p) vymežil důvod pro uplatnění restitučního nároku jako „převzetí nemovitostí bez právního důvodu“, pak judikatura dovolacího soudu až do roku 2006 nepodřazovala pod tento restituční důvod také ty případy, kdy převzetí věci státem došlo na základě absolutně neplatného právního úkonu (např. kupní smlouvy). Jak vyplývá, například z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 566/07, pak až do roku 2006 podle výkladových stanovisek Nejvyššího soudu nebylo možno podřadit pod restituční důvod dle § 6 odst. 1 písm. p) také převzetí na základě neplatného právního úkonu. Takový výklad se opíral o stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. R 34/1993 a R 9/1998, z nichž vyplývalo, že pod tento restituční titul nelze podřadit případy, kdy stát převzal na základě formálně existujícího, avšak neplatného právního úkonu věc. Ústavní soud v tomto shora uvedeném nálezu zdůraznil, že judikatura týkající se této otázky, tedy co lze pod pojem převzetí věci bez právního důvodu podřadit, prošla zásadním podstatným vývojem. K odklonu od dosavadní judikatury došlo až na základě rozsudku velkého senátu občanskoprávního kolegia sp. zn. 31 Cdo 1529/2004, publikovaného pod sp. zn. R 72/06. Převzetí věci státem na základě absolutně neplatné smlouvy tak nejprve podle ustáleného názoru pod § 6 odst. 1 písm. b) zákona o půdě nepatřilo, teprve později bylo nutno pod uvedené ustanovení i tento případ zahrnout. Znamená to, že s ohledem na do roku 2006 ustálenou judikaturu dovolacího soudu nepřicházelo v úvahu, aby právní předchůdci žalovaného, pokud jde o pozemek parc. č. [REDAKCE] [REDAKCE], tedy [REDAKCE] [REDAKCE] a dědičky zůstavitele po [REDAKCE] [REDAKCE] vystupovaly jako osoby oprávněné a do 31. 1. 1993 uplatnily svůj restituční nárok na vydání předmětného pozemku vůči státu. Se svým nárokem nemohly uspět, protože jejich případ judikatura za restituční důvod nepokládala. Pak jim však nelze klást k tíži, že se v uvedené lhůtě do 31. 1. 1993 jako osoby oprávněné nedomáhaly restitučního nároku, neboť do té doby posouzení převzetí věci státem na základě absolutně neplatného úkonu nepřicházelo vůbec v úvahu. Je nepochybné, že v jejich případě, tedy v případě [REDAKCE] [REDAKCE] a dědiček po [REDAKCE] [REDAKCE] se jednalo o absolutně neplatnou kupní smlouvu z roku 1979, což bylo zjištěno následně v řízení vedeném pod sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE] [REDAKCE]. Pokud [REDAKCE] [REDAKCE] jako původní vlastník (ta o existenci kupní smlouvy z roku 1979, věděla, jak vyplynulo v řízení sp. zn. [REDAKCE] C [REDAKCE] [REDAKCE] a v dědického řízení po [REDAKCE] [REDAKCE], byť popírala její platnost) a pozůstalé dcery zemřelého [REDAKCE] [REDAKCE] nebyly osobami oprávněnými a nedopadal do 31. 1. 1993 na ně zákon č. 229/1991 Sb. a zejména § 6 odst. 1 písm. p), pak nelze dospět k tomu závěru, že neuplatněním restitučního nároku o své vlastnické právo přišly a vlastnictví nabyli k tomuto pozemku stát, respektive podle zákona č. 172/1991 Sb. vedlejší účastník a poté k 1. 4. 2013 opět stát. Pak zde nebylo žádného rozumného důvodu, aby za této situace se právní nástupci a [REDAKCE] [REDAKCE] obrátili se svými restitučními nároky na příslušný pozemkový úřad, když nemohly očekávat, že by jejich případ byl posouzen jako restituční nárok. Pak o své vlastnické právo tyto osoby uplynutím lhůty k 31. 1. 1993 nepřišly a proto mohly v roce 2000 nemovitost prodat žalovanému.

18. Pak to však znamená, že tvrdí-li žalobkyně, že je vlastníkem předmětného pozemku parc. č. [REDAKCE] [REDAKCE] respektive z něho oddělené části [REDAKCE] [REDAKCE], pak se musí domáhat svého vlastnického práva, nikoliv s ohledem na neuplatnění restitučních předpisů a následného dopadu režimu zákona č. 172/1991 Sb. do poměrů vedlejšího účastníka a žalobkyně, ale výlučně se její nárok musí opírat o obecný předpis, tedy o tvrzení o vydržení vlastnického práva k předmětnému pozemku podle režimu upraveného zákonem č. 40/1964 Sb. účinného do 31. 12. 2013. Pak to však znamená, že své vlastnické právo musí žalobkyně prokazovat na základě zcela odlišných tvrzení a na základě označení jiných důkazů. Vzhledem k tomu, že odvolací soud zprostředkoval svůj právní názor na věc ohledně tohoto pozemku ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř. a žalobkyni poučil o tom, že lze věc posoudit podle jiného právního názoru, reakcí na to byl procesní postoj žalobkyně v tom smyslu, že je připravena tvrdit a prokazovat, že se vlastníkem stala na základě řádné držby po dobu potřebnou k vydržení tohoto vlastnického práva; pak je třeba žalobkyni takovou možnost poskytnout.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.

19. Ze všech těchto důvodů proto bylo rozhodnuto, jak shora uvedeno s tím, že ohledně pozemku parc. č. ■■■/■ se podle závěru odvolacího soudu nepodařilo žalovanému zpochybnit skutková zjištění a z nich vyvozený přílehlavý právní názory o ztrátě vlastnického práva žalovaného k pozemku a o vlastnictví státu k tomuto pozemku v důsledku pasivity vedlejšího účastníka ve smyslu § 8 zákona č. 172/1991 Sb. Znamená to, že dnem 1. 4. 2013 se vlastníkem předmětného pozemku parc. č. ■■■/■ stala Česká republika. Ve vztahu k tomuto pozemku pak zcela správně soud prvního stupně vyloučil možnost nabytí vlastnického práva žalovaným na základě držby tohoto pozemku, neboť v řízení nebylo prokázáno, že by po pozbytí vlastnického práva v důsledku neuplatnění restitučního nároku, tedy po 31. 1. 1993 fakticky žalovaný ovládal ve smyslu držby a faktického nakládání předmětný pozemek parc. č. ■■■/■, když k vydržení pouhá skutečnost zápisu vlastnického práva v katastru nemovitostí k řádné držbě, tak jak zdůraznil soud prvního stupně, nepostačovala.
20. Odvolací soud proto ohledně pozemku parc. č. ■■■/■ napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil; pokud jde o pozemek parc. č. ■■■/■ a výroky závislé rozsudek ze shora uvedených důvodů podle § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušil a vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Poučení:

Proti výroku odvolacího soudu, kterým byl částečně potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu v Berouně ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku za podmínek vymezených v § 237 a následujících o. s. ř. Jinak proti rozsudku dovolání přípustné není.

Praha 19. května 2022

JUDr. Jana Hráčková, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Lepská.